

Leena Schmidt

PUHEENVUORO

Amnestyn kynttilämielenilmaus Helsingissä 10.12.2007

Naisiin – nimenomaan naisiin – kohdistuva väkivalta on universaali pandemia jota myös YK:n naisten kehitysrahasto UNIFEM on tuonut päivän valoon viime vuosien ajan. Erityisesti seksuaalinen väkivalta on eräs kipeimmistä ja vaietuimmista ihmisoikeusrikkomuksen lajeista, joka langettaa häpeän ja syyllisyyden varjon uhrin loppuelämään.

UNIFEM on erityisesti nostanut sotien ja sisäisten konfliktien aikaiset naisiin kohdistuvat raa'at rikkomukset kansainväliseen keskusteluun. Rankaisemattomuuden kulttuuri ja käytäntö yhdessä heikkojen oikeusjärjestelmien kanssa on edelleen esteenä sille, että uhrin saivat apua, tukea ja oikeutta.

Palasin viikko sitten Afganistanista, jossa UNIFEMin maajohtajan epävirallisen lausuman mukaan naisiin kohdistuva väkivalta koskettaa valtaosaa erityisesti maaseudun naisista. On käsittämätöntä, että kansainvälinen yhteisö, joka syyttää Afganistanin stabilisoimiseen miljardeja euroja, ei ole tähän asiaan ottanut tiukemmin kantaa. Mielestäni kaikkien Afganistanissa toimivien olisi asetettava avustusrahojen käytölle tiukempia ehtoja erityisesti naisten aseman parantamiseksi ja korruption kitkemiseksi. Tämä koskee myös Suomea. Selitykseksi ei riitä, että koska USA tukee Afganania satakertaisesti verrattuna muihin avustajiin, esim. EU:hun, kaikki vaikenevat.

Tapasin naisia, jotka olivat paenneet väkivaltaista perhettään tai puolisoaan sillä seurauksella että heidät oli teljetty vankilaan. Kurja vankila on näille naisille sinänsä ainut turvallinen paikka. Suuri ongelma on se, että vapauduttuaan heillä ei ole mitään paikkaa mihin mennä: oma perhe ja suku on heidät hylännyt häpeän takia, miehen perhe useimmissa tapauksissa uhkaa heidät tappaa. Lukutaidottomina ja rahattomina heidän tulevaisuudennäkymänsä on lohduton. Vankiloissa olevat naiset ovat vain jäävuoren huippu, suurin osa ei edes rohkene tai osaa paeta tilannetta.

Samansuuntaisia uutisia kuulemme edelleen muun muassa Kongosta, jossa naisiin kohdistuva väkivalta joukkoraiskauksineen ja muine bruttaaleine tekoineen rehottaa – ja kansainväliset ja paikalliset asiantuntijat ja tarkkailijat seuraavat sivusta avuttomina.

Mutta – naisiin kohdistuvat seksuaalirikokset ja väkivalta eivät koske vain konfliktialueita, sen tiedämme. Ne vain kärjistyvät, yleistyvät ja raaistuvat poikkeusoloissa.

Suomessa Amnesty on muiden järjestöjen kanssa tehnyt arvokasta työtä vaatiessaan parempia palveluja ja lainsäädäntöä seksuaalisen väkivallan uhreille. Oikeusjärjestelmämme ei saa pettää missään vaiheessa, vaan naisiin kohdistuvaa väkivaltaa on torjuttava tehokkaasti ja uhreille on taattava apua, tukea ja oikeutta. Siihen meillä tulee olla valmiudet ja asennetta ja siihen meillä on varaa.

Seksuaalinen väkivalta ja porno hiipivät huomaamatta osaksi elämäämme. Kuka enää tietää mikä on sopivaa, mikä ei? Mainokset, pelit, lehdet, elokuvat ja musiikkivideot välittävät kulttuuria, joka muokkaa tulevien sukupolvien ihmiskuvaa ja arvoja. On huolestuttavaa, jos jopa joka toinen yläasteikäinen tyttö on kokenut seksuaalista häirintää koulussa. Lainsäädäntö on saatava ulottumaan koskemaan myös kouluja.

Naisiin kohdistuva väkivalta ei ole pelkästään ihmisoikeuskysymys vaan sitä pitää tarkastella myös terveydellisestä, sosiaalisesta, taloudellisesta ja sivistyksellisestä näkökulmasta.

Koulutus – niin tyttöjen kuin poikienkin koulutus - on tässäkin asiassa avainasemassa – niin meillä kuin kaukana Afganistanissakin.